

KARLSBORGS
KOMMUN

Bilaga 8 KS § 143 2019-11-12

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN

Diarienummer 2019-000311

Folkhälsoplan |2020

Karlsborgs Folkhälsoråd

Antagen av folkhälsorådet 2019-09-17

Inledning

Utgångspunkten i det lokala folkhälsoarbetet är det avtal som slutits mellan kommunen och Västra Götalandsregionens Östra hälso- och sjukvårdsnämnd (ÖHSN). Syftet med avtalet är att genom långsiktig samverkan främja en god och jämlik hälsa i befolkningen. För att uppnå detta ska parterna gemensamt bedriva ett långsiktigt folkhälsoarbete på strategisk nivå, integrerat i ordinarie verksamhet, där arbetet i första hand avser hälsofrämjande insatser. Modellen för samverkan mellan Skaraborgs kommunalförbund och ÖHSN ska stärka det lokala folkhälsoarbetet.

En god folkhälsa är en angelägenhet för såväl den enskilda individen som för hela samhället då invånarnas hälsa är en förutsättning för en hållbar utveckling och tillväxt. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet och jämlikhet i befolkningen. Folkhälsan är generellt god men inte jämlikt fördelad. Människans livsvillkor och livsstil påverkar hälsan. Samhällets sociala, ekonomiska och miljörelaterade förhållanden avgör individens möjligheter att ta ansvar för sin hälsa. En kommun har stora möjligheter att påverka förutsättningarna för god folkhälsa genom att skapa goda livsvillkor och livsmiljöer för sina invånare.

Mål

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa och jämlik hälsa för hela befolkningen och sluta hälsoklyftorna inom en generation. Målet är indelat i åtta målområden

1. Det tidiga livets villkor.
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning.
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö.
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter.
5. Boende och närmiljö.
6. Levnadsvanor.
7. Kontroll, inflytande och delaktighet.
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso-och sjukvård.

Målstyrning och ansvar för det lokala folkhälsoarbetet

Det lokala folkhälsoarbetet ska skapa förutsättningar för social hållbarhet och utgår från Vision 2020 för Karlsborgs kommun och Vision Västra Götaland - Det goda livet. FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030 är också ett viktigt måldokument.

Det lokala övergripande målet för folkhälsoarbetet i Karlsborg kommun är att Karlsborgs kommun ska vara en socialt hållbar kommun. Målet är en del av kommunfullmäktiges styrkort, samhällsutvecklingsperspektivet och ska brytas ned i nämndernas egna styrkort. Sedan hösten 2017 har en process för ett helhetsgrepp kring kommunens utmaningar för social hållbarhet pågått. Processen har resulterat i Program för social hållbarhet, som antogs i kommunfullmäktige oktober 2018. I programmet finns prioriterade utmaningar och åtgärder i arbetet för social hållbarhet som kommunen ska arbeta med de närmsta fyra åren. Det är ett viktigt verktyg för att få tillstånd sektorsövergripande, långsiktigt och systematiskt folkhälsoarbete. Respektive nämnd och förvaltning ansvarar för uppsatta mål, planerade aktiviteter och uppföljning.

Folkhälsorådet

Folkhälsorådet är ett politiskt samverkansorgan mellan Karlsborgs kommun och Östra hälso- och sjukvårdsnämnden. Folkhälsorådet ska utveckla det lokala folkhälsoarbetet till ett strategiskt och prioriterat utvecklingsområde samt initiera, utveckla och samordna tvärssektoriella insatser.

Folkhälsorådet sammanträder två gånger per år och består av samtliga ledamöter i kommunstyrelsens arbetsutskott och två ledamöter från Östra hälso- och sjukvårdsnämnden samt kommunchef och folkhälsostrateg. För att ytterligare förstärka vikten av det gemensamma uppdraget avseende kommunens folkhälsoarbete består beredningsgruppen av kommunchef, folkhälsostrateg och samtliga förvaltningschefer samt Närhälsans vårdcentralchef och folktandvårdens chef.

Strategiskt folkhälsoarbete i Karlsborgs kommun

Folkhälsa är en strategisk politisk fråga för kommunen och Västra Götalandsregionen där folkhälsorådet utgör arenan för samverkan. Det gemensamma arbetet ska genomsyras av långsiktiga och prioriterade utvecklingsåtgärder som sker i nära samverkan med verksamhetsansvariga. Folkhälsorådets beredningsgrupp är den tvärsektoriella arbetsgrupp som tar fram förslag till prioriterade åtgärder utifrån Program för social hållbarhet. Åtgärder ska inte ses projekt, de ska stimulera till förnyade eller förändrade arbetssätt i verksamheterna som på sikt ska bidra till ökad och jämlik hälsa hos invånarna och därmed minskade samhällskostnader.

Program för social hållbarhet

Folkhälsoplanen för år 2020 är övergripande och följer inriktningen för Program för social hållbarhet, Karlsborgs kommun. Folkhälsorådets medel ska stödja utvecklingen av de gemensamt framtagna utmaningarna och de prioriterade åtgärderna i programmet. Varje nämnd och förvaltning ansvarar för att ta fram mål och styrta utifrån valda utmaningar och åtgärder samt att planera aktiviteter som förvaltningen ska genomföra. Detta arbete pågår under hösten 2019.

Nedan presenteras de fyra gemensamt framtagna lokala utmaningarna samt de åtgärder förvaltningarna prioriterat att arbeta med till år 2022.

Goda boendemiljöer

Förvaltning	Åtgärd
Samhällsbyggnadsförvaltningen	• Verka för långsiktig planering för bostäder åt alla.
Socialförvaltningen	• Utveckla boendemiljön på socialförvaltningens boende både avseende den fysiska och den sociala miljön.

Alla barn och unga ska ges förutsättningar att utveckla sina kunskaper och kompetenser så långt som möjligt

Förvaltning	Åtgärd
Barn- och utbildningsförvaltningen	• Stärka den psykosociala skolmiljön. • Skapa ett systematiskt främjande arbete för psykisk hälsa. • Ökad andel ungdomar i arbete eller studier.
Kultur- och fritidsförvaltningen	• Främja läsande bland barn och unga.

Verka för en trygg hemmiljö och fritid

Förvaltning	Åtgärd
Kultur- och fritidsförvaltningen	• Tillgängliggöra och anpassa kultur- och fritidsutbudet till alla invånare. • Verka för att föreningar kan erbjuda ett varierat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. • Säkerställa att de mötesplatser som förvaltningen erbjuder barn och unga är trygga.
Samhällsbyggnadsförvaltningen	• Verka för långsiktig planering för bostäder åt alla.
Socialförvaltningen	• Minska våld i nära relationer. • Utökad samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen för att anpassa kultur- och fritidsutbudet i kommunen för socialförvaltningens brukare.

Säkerställa invånarnas delaktighet och möjlighet till inflytande

Förvaltning	Åtgärd
Barn- och utbildningsförvaltningen	• Stärka elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande i skolan.
Kommunledningsförvaltningen	• Arbeta tillitsstärkande i relationen mellan invånare och kommun.
Kultur- och fritidsförvaltningen	• Stärka invånarnas delaktighet och inflytande vid utformningen av det kultur- och fritidsutbud som förvaltningen erbjuder.
Samhällsbyggnadsförvaltningen	• Stärka invånarnas delaktighet och inflytande vid utformningen av de fysiska miljöerna i kommunen.
Socialförvaltningen	• Säkerställa att alla brukare har en aktuell plan för sina insatser. • Öka informationen om hur synpunkter och klagomål kan lämnas. • Säkerställa att alla brukare tillfrågas om sina upplevelser av sina insatser som ges av socialförvaltningen. • Säkerställa att resultatet av genomförda brukarundersökningar ligger till grund för utveckling av verksamheten.

Folkhälsorådets prioriteringar år 2020

Under år 2020 kommer folkhälsorådet fortsätta att fokusera på processen kring arbetsmodellen för Program för social hållbarhet, genom folkhälsorådets beredningsgrupp och folkhälsorådets ledamöter.

Folkhälsorådet, genom folkhälsostrategen, stödjer berörda verksamhetschefer med processer för prioriterat utvecklingsarbete utifrån åtgärder i Program för social hållbarhet med fokus på:

Främja psykisk hälsa genom vidareutveckling av föräldrastöd, undersöka möjligheten för ett kommunövergripande arbete gällande förebyggande arbete inom våld i nära relationer samt undersöka möjligheten till ett systematisera suicidpreventivt arbete i kommunen som geografiskt område. Stödja de åtgärder som bidrar till fältverksamhet (utåtriktat arbete bland ungdomar) i kommunen.

Bidra till fullföljda studier genom samt att stärka den psykosociala skolmiljön genom medverkan i det Skaraborgsövergripande arbetet Fullföljda studier – trygghet och studiero. Undersöka möjligheten till ytterligare läsfrämjande aktiviteter för barn och unga i samverkan med aktörer från olika verksamheter.

Bidra till att säkerställa invånarnas delaktighet och inflytande genom att samverka för att starta volontärverksamhet och utvecklingsarbete för medborgardialog i kommunen samt stödja arbetet för barn och ungas inflytande och delaktighet.

Budget

Folkhälsorådets budget samfinansieras av Karlsborgs kommun och Västra Götalandsregionens Östra hälso- och sjukvårdsnämnd med femton kronor per kommuninvånare och huvudman, sammanlagt 207 390 kronor. Vid behov kan omfördelning mellan de olika områdena ske under året.

Beräknade kostnader

Goda boendemiljöer	10 000 kr
Alla barn och unga ska ges förutsättningar att utveckla sina kunskaper och kompetenser så långt som möjligt	101 500 kr
Verka för en trygg hemmiljö och fritid	45 000 kr
Säkerställa invånarnas delaktighet och inflytande	40 000 kr
Övriga kostnader	10 890 kr
Totalt	207 390 kr

Uppföljning

Uppföljning av prioriterade områden samt ekonomisk redovisning sker i folkhälsorådets verksamhetsberättelse (genom en uppföljningsbilaga i lokala folkhälsoavtalet) som ska vara kommunstyrelsen och Östra Hälso- och sjukvårdsnämnden tillhanda senast den sista februari 2021. Uppföljning av insatser sker löpande i verksamheternas mål- och resultatstyrning, Stratsys samt i kommunens årsredovisning.